

Bzdúšek proti Slovensku, rozsudek ze dne 21. 6. 2005

Stěžovatel: Bzdúšek

Žalovaný stát: Slovensko

Číslo stížnosti: 48817/99

Datum: 21.06.2005

Článek Úmluvy: čl. 13

čl. 27

čl. 34

čl. 41

čl. 6

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: občanskoprávní řízení, spravedlivé projednání, spravedlivé zadostiučinění, spravedlivý proces, účinný prostředek nápravy

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

ČTVRTÁ SEKCE

21. června 2005

VĚC BZDÚŠEK

(Rozsudek ve věci Bzdúšek v. Slovensko)

Evropský soud pro lidská práva - Čtvrtá sekce (dále jen „Soud“) zasedající jako senát, který tvořili soudci Sir Nicolas Bratza, předseda, J. Casadevall, M. Pellonpää, R. Maruste, S. Pavlovschi, J. Borrego Borrego a J. Šikuta a dále F. Elens-Passosová, zástupkyně tajemníka sekce, po projednání na neveřejném zasedání dne 31. května 2005 vynesl uvedeného data následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ vznikl na základě stížnosti (č. 48817/99) proti Slovenské republice, kterou Soudu předložili podle článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) tři slovenští občané, Ján Bzdúšek, Tomáš Bzdúšek a Svetozár Bzdúšek (dále jen „stěžovatelé“), dne 10. listopadu 1998.
2. Slovenská vláda (dále jen „Vláda“) byla zastoupena svým zástupcem, P. Kresákem, kterého nahradila A. Poláčková.
3. Stěžovatelé zejména tvrdili, že délka řízení ohledně jejich požadavku na restituci majetku jejich

právních předchůdců byla nepřiměřeně dlouhá a že neměli v tomto ohledu k dispozici žádný účinný opravný prostředek.

4. Stížnost byla přidělena Čtvrté sekci Soudu (ustanovení 52 § 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce byl k posouzení případu vytvořen senát (článek 27 § 1 Úmluvy), jak stanoví ustanovení 26 § 1 Jednacího řádu Soudu.
5. Dne 16. listopadu 2004 prohlásil Soud stížnost za částečně přípustnou.
6. Vláda, nikoli však stěžovatelé, sdělila své připomínky k meritu věci (ustanovení 59 § 1 Jednacího řádu Soudu).

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Pan Tomáš Bzdúšek se narodil v roce 1926 a žije v Březové pod Bradlom. Pan Ján Bzdúšek se narodil v roce 1952 a žije v Nitře. Pan Svetozár Bzdúšek se narodil v roce 1957 a žije v Myjavě.
3. Rozhodnutím vyneseným Okresním soudem v Senici dne 20. ledna 1959 a Krajským soudem v Bratislavě dne 13. února 1959 byl otec pana Tomáše Bzdúška a dědeček dvou ostatních stěžovatelů odsouzen za dva trestné činy k odnětí svobody na pět let a ke konfiskaci movitého majetku, který zahrnoval, inter alia, zlaté a stříbrné mince numismatické hodnoty, bankovky a spořitelní knížky.
4. Dne 3. října 1991 Nejvyšší soud Slovenské republiky zrušil, v kontextu se soudní rehabilitací upravenou zákonem o soudních rehabilitacích z roku 1990, výše zmíněné rozhodnutí z roku 1959 včetně následných rozhodnutí z toho důvodu, že odsouzení bylo nezákonné. Následně pak Okresní soud v Prievidzi vynesl dne 30. března 1992 rozsudek, jímž zprostil obžalovaného viny.
5. Dne 30. dubna 1993 podali stěžovatelé žalobu, v níž požadovali restituci movitého majetku, který byl jejich příbuznému konfiskován.
6. Dne 19. ledna 1994 Obvodní soud Bratislava I, u něhož stěžovatelé žalobu podali, konstatoval, že postrádá jurisdikci k projednání případu. Dne 17. května 1994 Městský soud v Bratislavě zrušil toto rozhodnutí jako vadné.
7. Dne 6. února 1995 Obvodní soud Bratislava I řízení přerušil. Dne 31. května 1995 Městský soud toto rozhodnutí zrušil a uložil obvodnímu soudu, aby v projednávání případu pokračoval.
8. Dne 7. října 1997 Obvodní soud Bratislava I žalobu po rozsáhlém dokazování zamítl. Stěžovatelé se odvolali. Dne 13. května 1998 Krajský soud v Bratislavě prvoinstanční rozsudek potvrdil.
9. Mezitím, dne 27. ledna 1998, Ústavní soud shledal, na základě žádosti předložené stěžovateli podle čl. 130 odst. 3 Ústavy, že Obvodní soud Bratislava I porušil jejich ústavní právo na soudní projednání bez zbytečných průtahů. Ústavní soud zejména konstatoval, že případ není složitý a že stěžovatelé svým chováním nepřispěli k délce řízení. V tomto případě se nepostupovalo efektivně mezi 30. dubnem 1993 a 31. květnem 1995, nežádoucí průtahy vznikly v důsledku toho, že soudce zabývající se případem byl třikrát změněn.
10. Relevantní vnitrostátní právo a praxe
11. čl. 48 odst. 2 Ústavy stanoví, inter alia, že každá osoba má právo na to, aby byl její případ souzen bez zbytečných průtahů.
12. Podle čl. 130 odst. 3 Ústavy, účinném do 30. června 2001, mohl Ústavní soud zahájit řízení na podnět podaný každým jednotlivcem nebo společností, že jejich práva byla porušena.
13. V souladu se svou judikaturou podle výše uvedeného čl. 130 odst. 3 Ústavy nebyl Ústavní soud oprávněn vyvodit právní důsledky z porušení práva stěžovatele podle čl. 48 odst. 2 Ústavy. Ústavní soud nemohl ani přiznat náhradu škody dotčené osobě, ani uložit sankci státnímu orgánu odpovědnému za nalezené porušení práva. Podle názoru Ústavního soudu bylo tudíž povinností příslušného orgánu, aby odškodnil osobu, jejíž práva byla porušena.

PŘÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy
2. Stěžovatelé tvrdili, že délka řízení ohledně jejich požadavku na restituci majetku byla nepřiměřeně dlouhá. Odvolali se na čl. 6 § 1 Úmluvy, jehož relevantní část stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla ... v přiměřené lhůtě ... projednána ... soudem, ... který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích ...“

19. Vláda připustila, s odvoláním na nález Ústavního soudu ze dne 27. ledna 1998, že právo stěžovatelů na soudní projednání v přiměřené lhůtě bylo porušeno.
20. Období, které je třeba vzít v úvahu, započalo 30. dubna 1993 a skončilo 13. května 1998. Trvalo tudíž 5 let a 13 dní na dvou úrovních jurisdikce.
21. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení je třeba posuzovat ve světle okolností případů a s přihlédnutím k následujícím kritériím: ke složitosti případu, k chování stěžovatele a relevantních orgánů a k tomu, o co se stěžovateli ve sporu jednalo (viz, mimo jiné, Frydlender v. Francie /GC/, č. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).
22. Soud běžně nalézal porušení čl. 6 § 1 Úmluvy v případech nastolujících problémy podobné problému v daném případě (viz výše citovaný případ Frydlender).
23. Po posouzení materiálu, který mu byl předložen, Soud nenalézá žádnou skutečnost či argument, které by jej přesvědčily, aby v daném případě dospěl k odlišnému názoru. S přihlédnutím ke své judikatuře k dané otázce má Soud za to, že v daném případě byla délka řízení nepřiměřeně dlouhá a nesplňovala požadavek „přiměřené lhůty“.
24. Proto došlo k porušení článku 6 § 1.
25. Údajné porušení článku 13 Úmluvy
26. Stěžovatelé si stěžovali, že neměli k dispozici žádný účinný právní prostředek nápravy, pokud jde o jejich stížnost na délku řízení ohledně jejich požadavku. Tvrdili, že byl porušen čl. 13 Úmluvy, který stanoví následující:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

26.. Vláda tvrdila, že v podobných případech byl od 1. ledna 2002 k dispozici nový opravný prostředek podle čl. 127 Ústavy. Proto usoudila, že Soud nemusí posuzovat stížnost stěžovatelů podle čl. 13 Úmluvy.

27. Soud již dříve konstatoval, že v relevantní době na Slovensku neexistoval žádný opravný prostředek, jenž by umožňoval nápravu údajných porušení práva na soudní projednání v přiměřené lhůtě (viz Číž v. Slovensko, č. 66142/01, § 74, 14. října 2003, s dalšími odkazy).
28. Proto došlo k porušení článku 13 Úmluvy.

III. Aplikace článku 41 Úmluvy

29. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění. “

30. Podle ustanovení 60 Jednacího řádu Soudu musí být každý požadavek na spravedlivé zadostiučinění rozložen na jednotlivé položky a předložen písemně spolu s podpůrnými doklady a poukazy s tím, že „nebude-li tomu tak, může senát tento požadavek zcela nebo zčásti zamítnout“.

31. Dne 24. listopadu 2004, poté co byla tato stížnost prohlášena za přípustnou, vyzval Soud stěžovatele, aby předložili své požadavky na spravedlivé zadostiučinění. Ti však žádné takové požadavky ve lhůtě stanovené pro tento účel nepředložili.
32. Za těchto okolností Soud nepřiznává žádnou náhradu podle čl. 41 Úmluvy (viz například *Ryabikh v. Rusko*, č. 52854/99, § 67-68, ECHR 2003-X).

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Prohlašuje, že byl porušen čl. 6 § 1 Úmluvy;
2. Prohlašuje, že byl porušen čl. 13 Úmluvy.

Vyhotoveno v angličtině a vyhlášeno písemně dne 21. června 2005 podle ustanovení 77 § 2 Jednacího řádu Soudu.

Frangoise ELENS-PASSONS

zástupkyně tajemníka sekce

Nicolas BRATZA

Předseda